

پنجم آقای محمد تقی مصطفوی
رئیس موزه ایران باستان

گفتاری درباره آشوریان

با توجه باینکه سابقه ملت آشوری و سرزمین آشور با ایران از چند هزار سال پیش تا کنون فصل مهمی از تاریخ ایران را تشکیل میدهد اینجانب اطلاعی را که بر اثر مشاهده دقیق و مقایسه نقوش برجسته مربوط با آشوریان در تخت جمشید بدست آورده ام اجمالاً بدینوسیله توسط آن مجله گرامی بعرض علاقمندان میرساند .

بر بدنه پلکانهای سنگی شمال و مشرق آپادانا بیست و سه مجلس شامل نقوش

مجلس در میان آنها هنوز معلوم و مشخص نگردیده و احتیاج به بررسی های بیشتر دارد . نمایندگان آشوریان نیز تا کنون شناخته نشده بودند .

یکی از وسایل شناسائی ملتهای موضوع این حجاریها نقش افراد ملتهای تابعه ایران بر بالای دخمه منسوب به اردشیر سوم در

نمونه نقش برجسته آشوریان
رو بروی دیوار پلکان
شرقی کاخ آپادانا در
تخت جمشید

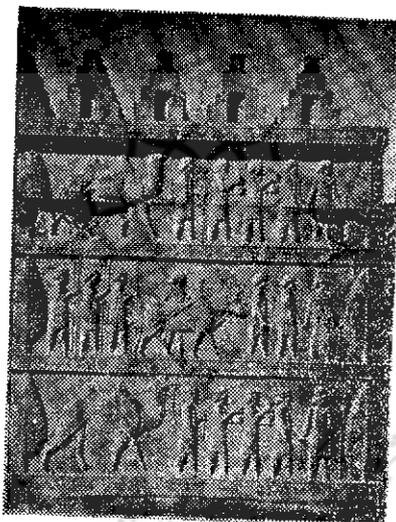
برجسته ملل تابع ایران حجاری گردیده، هر مجلس نمایندگان یکی از ملل مزبور را با لباس و هیئت مخصوص و هدایای ایشان که معرف صنایع و محصولات سرزمین خودشان است نشان میدهد و بسیاری از این نقوش ضمن تحقیقات دانشمندان باستانشناسی شناخته شده است. چند

کوهستان مجاور تخت جمشید است که بر بالای هریک از نقوش نفرات ملل تابعه کتیبه کوچکی بخط میخی بزبانهای فارسی باستان و بابلی و عیلامی نقر گردیده و آن نفر بخصوص را از نظر ملیتش معرفی مینماید. با مشاهده این نقوش از نزدیک و قرائت

کتیبه‌های مربوط به هر کدام میتوان در تشخیص ملیت تصاویر ملل مزبور تا حدی موفقیت یافت. اینجانب سال گذشته فرصتی یافته توانستم با دقت در نقش نفری که ضمن نقوش دخمه فوق بنام آشوری معرفی گردیده است و مقایسه مکرر آن با مجالس بیست و سه گانه دیوار بلکان شرقی آبادانا خوشبختانه توفیق شناسایی مجلس نمایندگان آشور را که بحضور شاهنشاه ایران میروند و هدایای خود را نیز مانند سایر ملل همراه میبرند حاصل نمایم.

مجلس مزبور پنجمین مجلس از طرف راست و دومین مجلس از سمت چپ در

عبا یا جبهه منتهی بدون آستین بر روی لباس خود در بر دارند و با دقت زیاد معلوم میگردد که این روپوش خود از جمله هدایای آشوریان بوده و چرم یکپارچه از پوست گاوهای معروف سر- زمین آشور یا احیاناً قواره و طاقه پارچه ضخیم است و لباس

از نقوش برجسته بلکان شرقی کاخ آبادانا در دلف وسط نمایندگان آشور هستند

ردیف دوم یعنی ردیف وسطی نقوش برجسته بلکان نامبرده میباشد و آنچه تا بحال مانع شناسایی این نقوش و تطبیق آنها با نقش نفر آشوری بالای دخمه بود اینست که نمایندگان آشوری عموماً ضمن هدایایی که با خود آورده اند هر کدام روپوشی شبیه

ایشان نیست، و چون روی نقش بالای دخمه این روپوش یعنی این هدیه طبعاً نمایانده نشده است دانشمندان و محققین ملت آشوری را در میان بیست و سه مجلس بلکان آبادانا تا کنون نشناخته بودند.

اصولاً مطالعات برای شناسایی و تطبیق نقوش برجسته ملل تابعه ایران از مباحث بسیار شیرین آثار تخت جمشید است و در میان یادداشتهای فراوانی که درباره نقوش

بیست و سه ملت روی دیوار بلکان شرقی آبادانا تهیه گشته در نتیجه آنها تشخیص قطعی چندملت دیگر هم نصیب نگارنده شده است. قسمت مربوط بقوم آشوریان یکی از بهترین قسمت های آن میباشد.

برعلاقمندان پوشیده نیست که قسمت مشرق و شمال شرقی سرزمین اصلی و قدیم آشور همان قسمت شمالی کردستان و حاشیه مغرب استان آذربایجان در ایران کنونی است و ملت آشوری همیشه يك قسمت از ساکنین و مالکین این سرزمین آباء و اجدادی بشمار رفته، پیوستگی آشورو آشوریان با ایران در طی تاریخ چند هزارساله مین عزیز ما هیچگاه تفکیک و جدایی بر نداشته است و این بنده بر خود میبالم که این عنصر قدیمی و پیوسته دائمی مین خود را بر اثر بررسی دقیق در نقوش تخت جمشید و صعود مکرر از چوب بست جلو دخمه اردشیر سوم و توقف متمادی در مقابل نقوش آبادانا شناخته اطلاعی تازه از میان دانستنیهای فراوان تاریخ پرافتخار هخامنشی بدست آورده ام.

پیروزی دل

کان گل ز عشق خویش خبر میدهد مرا
صد بوسه ز آن لب چو شکر میدهد مرا
عمری زمانه خون جگر میدهد مرا
این باره عشق ، تا چه ثمر میدهد مرا
رازی که ذوق و حال دگر میدهد مرا
بار دگر هوای تو پر میدهد مرا
کاین سوختن نوید سحر میدهد مرا

این بار دل نوید ظفر میدهد مرا
تا فتنه روزگار نیابد بقصد دل
غم نیست گر که در پی این يك دوروزه وصل
جز غم ، بری ز شاخ محبت نچیده ام
پیداست در نگاه تو ای مایه امید
در کنج بی کسی پرو بالم شکسته بود
گر شمع وار در شب غم سوختم چه غم